

SVENSKA FOLKDANSENS VÄNNER

VÄVA VADMAL

Utgångsställning Åtta par på två parallella mot fronten vinkelräta linjer på fyra stegs avstånd från varandra. Kavaljererna står på ena sidan med vänster sida mot fronten, damerna på den andra sidan med höger sida mot fronten. Indelning sker i udda och jämna par med början längst bort från fronten med springparet. (Skiss I)

Kavaljererna har armarna i kors över bröstet, damerna har ledig hand i sidan.

Fattningar Öppen fattning nr 1A, 1F och 3A+B (höger och vänster armkrok), slutna fattningar nr 1A. Övriga fattningar beskrivs i tur 3.

Steg Springsteg med början på vänster fot där inget annat anges, östgöta-steg.

Tur 1 Springparets tur (takt 1-16, 1-16, 1-16, 1-16)
Alla kavaljerer respektive damer fattar varandras händer och dansar tre små springsteg linjevis mot varandra (1) och sätter höger fot intill den andra foten med en liten svikt i vristen (2). Detta kallas att "slå tillsammans". Springparet följer med linjerna in, men på andra takten vänder de sig mot fronten och tar öppen fattning nr 1A. Under det att paren i linjerna dansar tillbaka till plats (3-4), dansar springparet, med innerarmarna framåtsträckta och med början på yttre foten, sex springsteg mellan linjerna upp mot fronten (3-4). De vänder sig, kavaljeren medsols, damen motsols, så att de står med ryggen mot fronten. De tar öppen fattning nr 1F och står stilla under två takter, medan paren i linjerna slår tillsammans (5-6). När paren dansar tillbaka, dansar springparet på samma sätt, som beskrivits ovan, mellan linjerna ner från fronten (7-8), där kavaljeren vänder motsols och damen medsols, varefter de tar öppen fattning nr 1A. Paren i linjerna slår tillsammans igen (9-10), och när de dansat tillbaka (11-12), lägger kavaljererna armarna i kors över bröstet, damerna sätter ledig hand i sidan.

Springparet, som på nytt står vänt mot fronten, dansar, när paren i linjerna dansar tillbaka, sex små springsteg till mitten av uppställningen. De tar höger armkrok med varandra, damen gör fotombyte, så att båda börjar med vänster fot, och de omdansar två varv med tolv springsteg (13-16). Vid omdansningens slut bör kavaljeren vara vänd mot fronten och damen vänd från fronten. (Skiss II)

Springparets kavaljer springer mot dam nr 8 närmast fronten. De tar vänster armkrok och omdansar ett halvt varv (1-2). I princip blir omdansningen ett varv för den som står i linjen, men bara ett halvt varv för springparet. Dam nr 8 återtar sin plats i linjen, springparets kavaljer springer mot mitten av uppställningen, möter egen dam och dansar med henne höger armkrok ett halvt varv (3-4). Springparets dam dansar samtidigt på motsvarande sätt och börjar omdansa med kavaljer nr 2 längst bort från fronten.

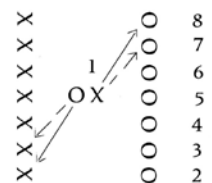
Varje kavaljer gör appell på första steget vid omdansningen, men springparets kavaljer gör ej appell vid omdansning med egen dam.

FRONT

jämna	X		O	8
udda	X		O O	7
jämna	X		O O O	6
udda	X		O O O O	5
jämna	X		O O O O O	4
udda	X		O O O O O O	3
jämna	X		O O	2
udda	X	springpar	O	1

Skiss I

FRONT

Skiss II

SVENSKA FOLKDANSENS VÄNNER

På ovan beskrivna sätt fortsätter springparet att dansa i tur och ordning med linjernas damer och kavaljerer (5–16, 1–10). När springparet dansat med alla, fortsätter de att dansa med höger armkrok med varandra bort från fronten till kavaljer nr 2 på kavaljerlinjen (11–16). Springparet tar öppen fattning nr 1A och bildar port, damen innanför kavaljerlinjen, kavaljeren utanför. Med början på ytterfoten för båda springer de mot fronten och svänger mot damlinjen. När springparet passerar över kavaljerlinjen gör övriga kavaljerer *successivt* en hastig, djup knäböjning och tolv handklappningar (1–4). På samma sätt som ovan beskrivits passerar springparet över damlinjen, där damerna *successivt* gör en hastig, djup knäböjning och tolv handklappningar (5–8). Springparet svänger upp mellan linjerna och springer därefter, med innerarmarna framåsträckta, upp mot fronten. Paret stannar till ett kort ögonblick i höjd med par 8. De för händerna till öppen fattning nr 1A, varefter kavaljeren svänger upp motsols och ansluter till kavaljerlinjen vid fronten. Damen svänger samtidigt upp medsols och ansluter till damlinjen vid fronten. (9–12) (Skiss III)

Genom att med händerna skjuta ifrån framåt hjälper kavaljer och dam varandra att göra en elegant slutsväng upp på plats. Kavaljeren tar armarna i kors över bröstet, damen sätter ledig hand i sidan ett kort ögonblick.

Paren i linjerna slår tillsamman på samma sätt som i början av tur 1 (13–16). Alla stannar upp och paren vänder sig så, att udda par står vända från fronten med öppen fattning nr 1F, jämna par står vända mot fronten med öppen fattning nr 1A. (Skiss IV)

FRONT

X	O	1
X	O	8
X	O	7
X	O	6
X	O	5
X	O	4
X	O	3
X	O	2

Skiss III

Tur 2

Bågar/kryper

Under denna tur dansar paren mot och från fronten.

Minnesregel för tur 2 och 3:

udda par bågar och backar *från* fronten,

jämna par kryper och skjuter *mot* fronten.

Med början på yttre foten och med markering på första steget bildar de udda paren portar ("bågar") och dansar tre springsteg från fronten. Med början på inre foten och med markering på första steget dansar ("kryper") de jämna paren, med armarna sträckta bakåt, tre springsteg genom portarna mot fronten (1).

På nästa takt bildar de jämna paren portar, samtidigt som de dansar tre springsteg, och de udda paren dansar med tre springsteg igenom portarna (2). Allt detta upprepas (3–8, 9–16). Varje par kommer således att växelvis båga åtta gånger och krypa åtta gånger.

När varje par kommer närmast fronten släpper de handfattningen, vänder inåt (helt om) på en takt och tar öppen fattning nr 1F. På nästa takt bildar de port och dansar bort från fronten. På samma sätt skall varje par, som kommer längst bort från fronten, under en takt vända inåt (helt om), byta handfattning till 1A och på nästa takt krypa genom den port mötande par bildar osv.

Efter dessa sexton takter har alla paren kommit tillbaka till plats. Kavaljer och dam vänder sig mot varandra och tar slutan fattning nr 1A.

FRONT

udda	X ↓ O	1
jämna	X ↑ O	8
udda	X ↓ O	7
jämna	X ↑ O	6
udda	X ↓ O	5
jämna	X ↑ O	4
udda	X ↓ O	3
jämna	X ↑ O	2

Skiss IV

Tur 3

Backar/skjuter (takt 1-16, 1-16, 1-8)

Under denna tur dansar paret förbi varandra i ett sicksackmönster mot och från fronten mellan de ursprungliga linjerna. Skiss V A visar, hur alla börjar.

Vid varje start mot och från fronten tar alla första steget med foten närmast dansriktningen.

I omedelbar anslutning till tur 2 börjar de udda paret att med sex springsteg dansa snett från fronten – kavaljer med dam backar – samtidigt som de jämna paret dansar med sex springsteg snett mot fronten – kavaljer med dam skjuter. De udda paret passerar mellan två mötande jämna par, de jämna paret passerar mellan två mötande udda par utom ytterparen. När ett par kommer närmast fronten på kavaljerlinjen respektive längst bort från fronten på damlinjen, står dessa två par över under två takter och tar på samma gång ett kort steg i sidled in mot de övriga (detta för att inte uppställningen skall bli förskjuten). De fortsätter därefter att dansa enligt det beskrivna mönstret men i motsatt riktning mot tidigare.

Skiss V B visar hur ett par – i detta fall springparet – dansar *från* fronten, och skiss V C visar hur de dansar *mot* fronten. Övriga par dansar på motsvarande sätt (1-16, 1-16). "Stå över"-platserna är markerade på skisserna.

Under de åtta sista takterna passerar paret först under två takter över egen utgångsplats (i denna tur) utom ytterparen (par 1 och 2), som står stilla under dessa två takter. Därefter dansar alla in på plats under två takter och förbereder nästa tur på följande sätt:

Damen släpper högerhandsfattningen med sin kavaljer. Hon för höger arm under sin vänstra arm och fattar närstående kavaljers vänstra hand. Kavaljeren behåller sin dams vänstra hand i sin högra hand hela tiden.

Kavaljer i par 1 sätter vänster hand i sidan (springparets kavaljer) och dam i par 2 sätter höger hand i sidan (1-8).

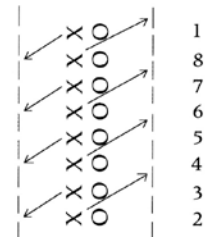
Tur 4

Tunneln (takt 9-16, 1-16, 1-16, 1-8)

Med bibehållen handfattning lyfter alla paret händerna och bildar på så sätt en tunnel. Ledda av damen i par 2 dansar alla i sladd med springsteg genom tunneln upp mot fronten. När dam nr 2 kommer ut ur tunneln, viker hon av åt vänster och drar sladden i en båge från fronten till den plats hon stod på, när turen började (9-16). Där vänder par 2 upp på plats med ett slags "pannkaksvändning", som beskrivs nedan.

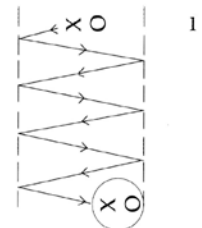
Med bibehållen handfattning gör paret en vändning *utåt* rygg mot rygg. Kavaljeren gör en appell med vänster fot och vänder upp under höger arm. Damen vänder upp samtidigt med båda armarna över huvudet utan att släppa handfattningen med kavaljeren framför och bakom. Vända mot varandra fortsätter de att hålla armarna upplyftade (1-2). När dam 3 kommer genom den port par 2 bildat, inväntar hon sin kavaljer, och båda gör samma pannkaksvändning, som beskrivits ovan. Detta upprepas successivt av de andra paret, så att en ny tunnel bildas. När sista paret, springparet, passerar genom tunneln, sänker de övriga paret genast händerna utan att släppa handfattningen (3-16).

FRONT

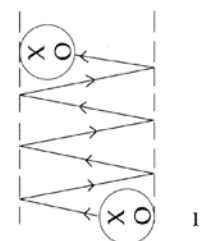
Skiss V A

FRONT

Skiss V B

FRONT

Skiss V C

SVENSKA FOLKDANSENS VÄNNER

Det hela upprepas (1-16, 1-8).

Det ser trevligt ut om de dansande tittar framåt när de dansar ut ur tunneln.

Tur 5

Nystanet (takt 9-16, 1-16, 1-16)

Turen inleds på samma sätt som föregående tur med ny tunnel. I stället för att göra pannkaksvändning på plats fortsätter alla att dansa runt för att bilda ett "nystan". Sladdens sista par, springparet, stannar kvar på plats och bildar en liten ring med par nr 8, genom att springkavaljeren snabbt fattar om högra handleden på dam nr 8, när detta par kommer ut ur tunneln. Damen i par 2 drar sladden, så att den lindas runt den inre ringen till ett nystan (9-16, 1-8).

Vid uppvisning skall sladdens första par, par nr 2, se till att de stannar med ryggen mot fronten vid reprisens slut.

Par nr 2 bildar en port, genom vilken springparets kavaljer drar ut sladden, viker av åt höger och påbörjar en stor ring, som slutes av par nr 1 och 2, när hela sladden är utdragen (9-16, 1-8). Alla fortsätter att dansa medsols i stor slutna ring (9-16).

Tur 6

Armkrokskedja (takt 1-16, 1-16, 1-8)

Med appell för kavaljeren på första steget tar kavaljer och dam höger armkrok med varandra och dansar med tolv små springsteg runt medsols två varv (1-4). Samtliga dansande byter därefter partner. Kavaljer, som dansar motsols i ringen, möter en ny dam, och dam, som dansar medsols i ringen, möter en ny kavaljer. Med ny appell för kavaljeren omdansar de nybildade paren med vänster armkrok två varv runt motsols (5-8). De dansande fortsätter med växelvis höger och vänster armkrok med mötande partner, tills varje kavaljer möter egen dam igen. De omdansar då åter med höger armkrok två varv runt medsols, och dansen avslutas med att varje par tar slutna fattning nr 1A och dansar om med fyra östgöta-steg medsols (9-16, 1-16, 1-8).

Vid omdansningen i armkrokskedjan bör kavaljer och dam luta sig utåt och dansa runt med små jämna springsteg.

Sedan omkring 1950-talet har SFV avslutat dansen genom att efter de fyra östgötastegen bilda en stor slutna ring.

SVENSKA FOLKDANSENS VÄNNER

Sammanfattning	Tur	Takt	Turernas namn
	1	1-16	Springparets tur Sammanslagningar t o m springparets första armkrok och omdansning med varandra
		1-16, 1-16	Springparets armkrok och omdansning med övriga par
		1-8	Springparet "portar" över kavaljer- och dam- linjerna
		9-16	Springparet mellan linjerna upp mot fronten och sammanslagning
	2	1-16	Bågar/kryper
	3	1-16, 1-16, 1-8	Backar/skjuter
	4	9-16, 1-16, 1-16, 1-8	Tunneln
	5	9-16, 1-16, 1-16	Nystanet
	6	1-16, 1-16, 1-8	Armkrokskedja

Musik: Lekstugan 1, Gröna boken, Löfgren.

Notis om dansen

Väva Vadmal beskriver arbetet vid vävstolen. Dansen har (enligt Ernst Klein o.a.) förekommit i Sverige redan i början av 1700-talet. Från slutet av 1700-talet och under hela 1800-talet har den dansats på ungefär samma sätt som nu av såväl herrskap som bönder och med samma musik. Den visar släktdrag med de gamla engelska kontradanserna.

En skotsk variant ("Hebridian weaving leit") dansades utan svårighet av SFV-are tillsammans med det skotska danslaget vid uppvisningar i Dublin 1965.